

НАПРЯМИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В статті проведено дослідження щодо розуміння сутності поняття інвестиційної привабливості підприємства. Проведені узагальнення дали змогу виділити основні напрями досліджень та окреслити їх основні характеристики. Проведено систематизацію існуючих теоретичних підходів у розрізі перспектив розвитку підприємства, ефективності його діяльності, фінансового стану, максимізації прибутку та мінімізації ризику, доцільності вкладень через комплекс формалізованих критеріїв на основі загальноекономічних характеристик, ресурсного підходу. Визначено перспективи використання.

Ключові слова: інвестиційна привабливість підприємства, перспективи розвитку, ефективність діяльності, фінансовий стан, максимальний прибуток, мінімальний ризик, ресурсний підхід.

T. G. RZAEVA, M. GRITSAYUK
Khmelnytsky National University**EVALUATION WAYS OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS**

The article is devoted to the analysis of the theoretical material and the concept of investment attractiveness of enterprise. The results of generalization made it possible to identify the main research fields and outline their main characteristics. Attention is paid to the way of systematization of existing theoretical approaches and five main fields have been identified as following: on the basis of perspective development, effectiveness of activity and management accounts; on the basis of income maximization, risk minimization; on the basis of expediency investments through the general economic characteristics; on the basis of resource approaching. In the article the author has determined their benefits and prospects. Each of the outlined fields has its own characteristic concerning the concept of investment attractiveness, performance measures and definition criteria. The author will continue the research work in such fields as: investment attractiveness of enterprises as a complex characteristic of such components: evaluation of the financial situation; performance evaluation of the enterprise; performance evaluation of its functioning.

Keywords: investment attractiveness of enterprise, perspectives of development, effectiveness of activity, management accounts, income maximization, risk minimization, resource approach.

Вступ. Покращення бізнес-клімату в Україні є основою подальшого функціонування та розвитку економіки країни. Саме поліпшення інвестиційної привабливості країни буде сприяти подальшому розвитку та економічному зростанню окремих галузей промисловості і підприємств, що їх представляють.

За умов нестабільної економіки існує значна кількість проблем, що обумовлюють рівень інвестиційної привабливості господарюючих суб'єктів і впливають на рівень їх інвестиційної підтримки. Зазначені проблеми формують певні ризики функціонування суб'єктів господарювання і впливають на рівень інвестиційної привабливості підприємств. Основними проблемами, що потребують першочергового розв'язання є наступні: суперечливість та недосконалість діючих нормативно-законодавчих актів, що регулюють діяльність суб'єктів господарювання; низький рівень фінансової, матеріально-технічної підтримки підприємств з боку держави; недоступність довгострокового кредитування, труднощі з одержанням зовнішнього фінансування (високі відсоткові ставки на банківські кредити), що стримує розвиток виробничої сфери; відсутність налагодженої системи гарантій і страхування кредитних і інвестиційних ризиків; значний процент «тінізації» як обсягів виробництва, так і отриманих доходів господарюючих суб'єктів.

Зазначені проблеми стримують розвиток інвестиційної діяльності підприємств і відповідно їх інвестиційної підтримки. Забезпечення постійного, прогресивного розвитку і покращення позицій підприємства у ринковому середовищі здійснюється за допомогою активізації інвестиційних процесів. Інвестиційна привабливість при цьому відіграє ключову роль, оскільки її рівень та відповідно динамічність залежить від здатності підприємства відповідати умовам інвесторів. За умов ринку, суб'єкт господарювання може розраховувати на інвестиційну підтримку відповідно при високому рівні його інвестиційної привабливості. Саме інвестиційна привабливість є тією характеристикою, яка дає змогу інвестору зрозуміти про доцільність вкладання коштів у той чи інший об'єкт інвестування та прийняти відповідні управлінські рішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у теорію інвестиційної діяльності, оцінки ефективності інвестицій та інвестиційної привабливості зробили як зарубіжні, так і вітчизняні науковці, а саме: М.С. Білик, І.О. Бланк, І.М. Вахович, Е. Гребенникова, В.М. Гриньова, О.Д. Данілов, А.П. Дука, О.Б. Жихор, А.Г. Загородний, Г.Л. Ігольников, Я.Д. Качмарик, С.В. Ковальчук, Т.В. Лівощко, Т.В. Майорова, Н. Макарий, К.І. Моргунова, В.М. Павлюченко, С.І. Прилипко, В.А. Русак, Н.А. Русак, В.П. Савчук, П.А. Стецюк, А.М. Третяк, Н.С. Харламова, Н.А. Хрущ, А.В. Чупіс, В.В. Шеремет, О.М. Ястремська та ін. Відповідно від запропонованих концепцій, методик та показників, які використовують науковці формується індивідуальний погляд на оцінку інвестиційної привабливості, які мають певні переваги та

недоліки. Значна кількість дослідників, відповідно публікацій підтверджує актуальність обраної теми дослідження і водночас дає змогу виділити цілий ряд дискусійних питань, що ґрунтуються саме на розумінні поняття інвестиційної привабливості підприємства. Наявність невирішених питань обумовили мету дослідження та відповідно завдання її досягнення.

Постановка завдання. Метою даної статті є дослідження існуючих теоретичних підходів до поняття інвестиційної привабливості та їх групування за специфічними ознаками та характеристиками. Мета статті може бути досягнута шляхом виконання наступних завдань:

- дослідження та аналіз існуючих теоретичних підходів до поняття інвестиційної привабливості підприємства та їх групування за певними ознаками;
- узагальнення та систематизація існуючих теоретико-концептуальних підходів до розуміння інвестиційної привабливості та обґрунтування відповідно чітких напрямів досліджень;
- критична оцінка існуючих напрямів досліджень та обґрунтування їх основних характеристик.

Основна частина. За умов нестабільності економіки визначним критерієм залучення інвестиційних коштів є рівень інвестиційної привабливості підприємства. Інвестиційна привабливість, яка часто обумовлюється лише окремими показниками фінансової звітності, потребує подальших досліджень динаміки показників результативності функціонування підприємства, стану його активів та джерел формування. Саме показники оцінки фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності і обумовлюють стан інвестиційної привабливості та відповідно підходи до розуміння самого поняття на рівні суб'єкта господарювання.

На сьогодні інвестиційна привабливість досліджується на загальнодержавному рівні, галузевому, рівні конкретного регіону та підприємства. Інвестиційна привабливість на загальнодержавному рівні досліджується як інвестиційний клімат, що за твердженням О. Удалих є узагальненою характеристика сукупності соціальних, економічних, організаційних, правових, політичних, соціокультурних передумов, що визначають привабливість держави для інвестування [25]. Інвестиційна привабливість галузей, на думку Г.О. Харламової, розглядається як інтегральна характеристика окремих галузей економіки (промисловості) з позиції перспективності розвитку, прибутковості інвестицій і рівня інвестиційних ризиків [27]. О. Савлук визначає інвестиційну привабливість регіону як складну економічну категорію, на основі якої формується характеристика спроможності регіону залучати капітал [23]. У свою чергу, Т.В. Погорелова та Г.Ю. Микитишина визначають інвестиційну привабливість країни (чи її регіонів) як сукупність політичних, соціальних, інституціональних, екологічних та економічних умов функціонування країни (регіонів), що забезпечують стабільність інвестиційної діяльності вітчизняних і зарубіжних інвесторів [20].

Оскільки регіональна та галузева спрямованість інвестиційної діяльності залежить від інвестиційної привабливості підприємства, варто зупинитись на детальному вивченні останньої. В економічній літературі існує значна кількість спрямувань досліджень інвестиційної привабливості, що обумовлюються концепцією та провідною думкою, що її обумовлює. На сьогодні нами окреслено такі основні п'ять напрямів досліджень, а саме:

- базується на перспективності розвитку, ефективності діяльності та фінансовому стані підприємства;
- ґрунтується на максимізації прибутку та мінімізації ризику;
- визначається на основі доцільності вкладень через комплекс формалізованих критеріїв;
- ґрунтується на загальноекономічних характеристиках діяльності;
- базується на основі ресурсного підходу.

Визначені нами напрями потребують подальших досліджень теоретико-концептуальних підходів до оцінки інвестиційної привабливості, окресленні їх основних характеристик та ознак. Розглянемо напрям дослідження, у розрізі науковців, що ґрунтується нами на основі перспективності розвитку, ефективності діяльності та фінансового стану підприємства і представлений у табл. 1.

За інформацією табл. 1 зазначені твердження тих науковців, котрі за основу поняття інвестиційної привабливості підприємства беруть перспективи його розвитку, ефективність діяльності та фінансовий стан суб'єкта господарювання. Узагальнення інформації таблиці дало змогу зазначити, що представники даного напрямку розглядають поняття інвестиційної привабливості виключно як комплекс перспективності та ефективності фінансової діяльності підприємства.

В свою чергу Лівощко Т.В. та Моргунова К.І. зазначають, що за вітчизняним та зарубіжним досвідом, інвестиційно-привабливими вважаються підприємства тоді, коли в них збільшуються обсяги продажів, рівень використання виробничих потужностей, тобто покращуються показники їх діяльності [12, с. 101–107]. Жихор О.Б. та Москвич М.М. у своїх дослідженнях виділяють також фактори, безпосереднього впливу на інвестиційну привабливість, що мають найбільш питому вагу: кадровий потенціал, тривалість інвестиційної програми, стан майна та фінансових ресурсів, розмір виплат. Покращення показників цих факторів позитивно вплине на інвестиційну діяльність і приток інвестицій в цілому [6, с. 122].

Узагальнення існуючих підходів представників даного напрямку до інвестиційної привабливості підприємства дали змогу нам виокремити такі основні характеристики до розуміння інвестиційної привабливості, які спрямовані на:

- перспективи розвитку;
- ефективність використання активів;
- ліквідність активів;
- платоспроможність підприємства;
- фінансову стійкість підприємства;
- ефективність господарської діяльності;
- прибутковість діяльності;
- управлінську діяльність, що ґрунтується на оперативності;
- отримання майбутнього ефекту від операції.

Таблиця 1

Визначення поняття «інвестиційна привабливість підприємства» на основі перспективності розвитку, ефективності діяльності та фінансового стану підприємства

Автор	Визначення	Основні характеристики
Савчук В.П. [24, с. 26] Дука А.П. [5, с.340]	інтегральна характеристика окремих компаній, як об'єктів майбутнього інвестування з позицій перспективності розвитку, обсягу і перспектив збуту продукції, ефективності використання активів і їх ліквідності, стану платоспроможності і фінансової стійкості	– перспективи розвитку – ефективність використання активів – ліквідність активів – платоспроможність – фінансова стійкість
Лівощко Т.В., Моргунова.К.І. [12, с. 101–107]	фактор, який впливає на економічний ефект від ведення бізнесу, оцінка цього фактора є вирішальною при прийнятті рішення про інвестиційний напрямок розвитку діяльності	– перспективність розвитку – вплив на економічний ефект відведення бізнесу – фінансова стійкість
Гриньова В.М. [3, с.74]	сукупність характеристик його фінансово-господарської та управлінської діяльності, перспектив розвитку та можливості залучення інвестиційних ресурсів	– перспективи розвитку – залучення інвестицій – фінансово-господарська діяльність – управлінська діяльність
Пономаренко С.Ю. [21]	інтегральна характеристика як об'єкта майбутнього інвестування з позиції галузевої приналежності, перспектив розвитку, ефективності використання ресурсів і активів підприємства, прибутковості діяльності, впливу виробничих потужностей підприємства на навколишнє природне середовище	– перспективи розвитку – ефективність використання ресурсів – ефективності використання активів – прибутковість діяльності – вплив виробничих потужностей
Пилипенко О.І. [19, с.30–34]	системна сукупність перспективних можливостей укладення коштів з метою отримання економічних вигід у майбутньому як наслідок результатів минулої господарської діяльності потенційного об'єкта інвестування, суб'єктивно оцінювана інвестором	– перспективи розвитку – можливість вкладення коштів – майбутнє отримання економічних вигід – ефективна господарська діяльність
Жихор О.Б. Москвич М.М. [6, с.118–123]	сукупність факторів, аналіз яких вказує на можливість вкладання коштів в той чи інший об'єкт і отримання певного ефекту від здійсненої операції	– перспективи розвитку – вкладення інвестицій – отримання майбутнього ефекту від операції
Данілов О.Д. [4]	відображення такого економічного та фінансового стану компанії, при якому потенційний інвестор може прийняти рішення про вкладення вільних коштів у розвиток даного підприємства без великого ступеня ризику втратити їх або не отримати відповідний дохід на вкладений капітал	– відображення економічного та фінансового стану компанії – оцінка інвестором фінансового-господарського стану підприємства – мінімальний ступінь ризику
Науменко О.В. [18, с.22]	інтегральна характеристика з точки зору наявного фінансового стану, можливостей розвитку техніко-економічного та організаційного рівня виробництва, соціальної безпеки й інформаційної забезпеченості тощо [17].	– характеристики наявного фінансового стану – можливості розвитку техніко-економічного та організаційного рівнів виробництва – рівень інформаційної забезпеченості

Не менш важливим напрямом досліджень інвестиційної привабливості є такий, що ґрунтується на максимізацію прибутку та мінімізацію ризику (табл. 2). Представники зазначеного напрямку базують свої дослідження на цілях інвестора, його максимальному прибутку та мінімальному ризику. Окремі автори, наголошують, при тому на перспективності розвитку та економічному ефекті при у процесі досягнення цілей інвестора. Як видно думки представників першого та другого напрямів дещо перегукуються, оскільки сама максимізація прибутку і при тому мінімізація ризику спрямовані в першу чергу на ефективність функціонування підприємства і його подальший розвиток.

Визначення поняття «інвестиційна привабливість підприємства» на основі максимізації прибутку та мінімізації ризику

Автор	Визначення	Основні характеристики
Мочерний С.В. [17, с.54]	характеристика підприємства чи будь – якого суб'єкта господарської діяльності, яка враховує суперечливі цілі інвестора: максимальний прибуток за мінімального ризику на певному об'єкті	– врахування цілей інвестора – максимальний прибуток – мінімальний ризик
Хрущ Н.А. [28, с. 71]	рівень інтегральної оцінки окремого суб'єкта підприємницького середовища, який характеризує перспективність розвитку, дохідність інвестицій, інвестиційний ризик та інші суттєві фактори	– перспективність розвитку – дохідність інвестицій – інвестиційний ризик – максимальний прибуток
Мархайчук М.М. [15, с.253–257]	спроможність підприємства приносити прибуток в обсягах, що задовольняють інвестора	– спроможність підприємства приносити прибуток – максимальний прибуток – задоволення очікувань інвестора
Качмарик Я.Д. [9, с. 59]	наявність економічного, соціального, екологічного ефекту контролю від вкладення капіталу в об'єкти підприємницької діяльності (при мінімальній частці ризику).	– економічний, соціальний, екологічний ефект від вкладення капіталу – максимальний прибуток – мінімальна частка ризику

Узагальнення інформації таблиці щодо розуміння поняття інвестиційної привабливості, що ґрунтується на максимізації прибутку та мінімізації ризику, дало змогу визначити такі основні характеристики розуміння даного поняття, а саме:

- спроможність підприємства приносити максимальний прибуток;
- мінімальна частка ризику при інвестуванні;
- задоволення очікувань інвестора;
- наявність економічного, соціального, екологічного ефекту від вкладення капіталу.

При дослідженні інвестиційної привабливості, представники даного напрямку, наголошують в першу чергу на досягненні мети, коли дії інвестора спрямовані на отримання максимального прибутку за найменших ризиків а також отримання економічного, соціального, екологічного ефекту від інвестування.

Прихильники наступного підходу вважають, що «інвестиційна привабливість підприємства» є комплексним поняттям, що включає значну кількість показників, через які визначається доцільність інвестування в об'єкти господарювання і ґрунтується на основі цілого комплексу формалізованих критеріїв. Так Ковальчук С.В. та Гвоздецька І.В. інвестиційну привабливість розуміють як можливість забезпечення підприємству стійкого положення на ринку, що залежить від місткості ринку, ступеня насиченості ринку аналогічною продукцією, рівня нормативно-правового регулювання галузі, діяльності посередників, можливостей конкурентів і маркетингової політики підприємства [10, с. 30]. Представники зазначеного напрямку, теоретичні підходи до інвестиційної привабливості та характеристики, що визначені нами в процесі дослідження представлені у табл. 3.

Опрацювання та узагальнення інформації табл. 3, дало змогу нам виділити такі основні характеристики інвестиційної привабливості за результатами досліджень представників зазначеного напрямку. Основними з них є такі:

- оцінка доцільності інвестування;
- врахування переваг та недоліків діяльності підприємства;
- комплексна, узагальнена характеристика діяльності підприємства.

Важливо зауважити, що представники зазначеного напрямку, крім запропонованих визначень пропонують певні оціночні показники інвестиційної привабливості, але спільним у всіх є те, що усі показники задовольняють вимоги інвесторів та переконують його в доцільності інвестування та вкладання коштів.

Наступним важливим напрямом досліджень є такий, що ґрунтується на загальноекономічних характеристиках діяльності підприємства, а саме: стан технічної бази підприємства; асортимент та номенклатура продукції, що випускається; структура витрат на виробництво; виробничі потужності підприємства; рівень монополності; розмір прибутку та напрями його використання; оцінка та аналіз фінансового стану підприємства та ін. Представники зазначеного напрямку розуміння інвестиційної привабливості, що базується на оцінці загальних економічних характеристик представлені у табл. 4.

Відповідно до інформації таблиці доцільно виділити такі основні характеристики зазначеного підходу:

- загальна, інтегральна характеристика діяльності підприємства;
- характеристика технічної бази підприємства;
- кількісна та якісна характеристика зовнішнього середовища;
- кількісна та якісна характеристика внутрішнього середовища.

Визначення поняття «інвестиційна привабливість підприємства» на основі доцільності вкладень через комплекс формалізованих критеріїв

Автор	Визначення	Основні характеристики
Загородний А.Г. [7, с. 492]	узагальнена характеристика переваг і недоліків інвестування певного підприємства з погляду інвестора	– узагальнена характеристика – врахування переваг та недоліків інвестування – оцінка доцільності інвестування
Короткова О. В. [11]	доцільність вкладення в підприємство вільних грошових коштів	– оцінка доцільності інвестування
Рзаев Г.І. [22, с.154–159]	комплексна характеристика, яка відображає результати функціонування підприємства за видами його діяльності, яка визначає доцільність здійснення інвестицій в суб'єкт господарювання, що досліджується.	– комплексна характеристика – відображення результатів роботи підприємства – оцінка доцільності здійснення інвестицій
Ковальчук С.В. Гвоздецька І. В. [10, с. 30]	якісна та кількісна характеристика доцільності інвестування об'єкта підприємницької діяльності, яка базується на визначенні його фінансово-економічного стану та можливості реалізації його маркетингового потенціалу	– характеристика доцільності інвестування підприємства – характеристики фінансово-економічного стану – оцінка маркетингового потенціалу
Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій [16]	рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог чи інтересів інвестора щодо конкретного підприємства, яке може визначатися чи оцінюватися значеннями відповідних показників, у тому числі інтегральної оцінки	– загальна характеристика діяльності підприємства – характеристика технічної бази підприємства – задоволення вимог інвестора
Вахович І.М. [1, с. 154–160]	сукупність внутрішніх та зовнішніх чинників розвитку підприємства, кількісний вимір яких є прийнятним і задовольняє потреби потенційного інвестора	– наявність внутрішніх та зовнішніх чинників – характеризує розвиток підприємства – спрямованість на потреби та цілі інвестора

Визначення поняття «інвестиційна привабливість підприємства» на основі загальноекономічних характеристик

Автор	Визначення	Основні характеристики
Макарій Н. [14, с. 52–60]	справедлива кількісна та якісна характеристика зовнішнього та внутрішнього середовища об'єкта потенційно можливого інвестування	– кількісна характеристика зовнішнього та внутрішнього середовища – якісна характеристика зовнішнього та внутрішнього середовища
Майорова Т.В. [13, с. 41]	показник, що включає: загальну характеристику підприємства; характеристику технічної бази підприємства; номенклатуру продукції, що випускається; виробничу потужність; місце підприємства в галузі, на ринку, рівень його монопольності; характеристику системи управління; статутний фонд, власники підприємства, ціна акцій; структуру витрат на виробництво; обсяг прибутку та напрями його використання; оцінку фінансового стану підприємства	– загальна характеристика підприємства – характеристика технічної бази підприємства – номенклатура продукції, що випускається; – виробничу потужність; – рівень монопольності; – структура витрат на виробництво; – обсяг прибутку та напрями його використання; – оцінка фінансового стану підприємства
Науменко О.В. [18, с.22]	комплекс різноманітних факторів, перелік і вага яких може змінюватись залежно від: 1) цілей інвесторів; 2) виробничо-технічних особливостей підприємства, у яке інвестуються кошти; 3) економічного розвитку підприємства у минулому, на теперішній час, а також очікуваного у майбутньому економічного розвитку	– характеристики фінансово-господарського стану – характеристика технічної бази підприємства – спрямованість на цілі інвестора – перспективи розвитку – виробничо-технічні особливості діяльності

Важливо відзначити, що під інтегральним показником розуміють такий, що утворюється зведенням окремих показників стану діяльності підприємства до однієї основи, що може обиратись відповідно до мети та напрямів оцінки. Даний підхід є досить привабливим для інвесторів, оскільки приймаючи рішення про інвестування в певний об'єкт господарювання він розглядатиме інвестиційну привабливість комплексно.

Але при тому є певний перелік недоліків, та дискусійних питань, що потребують вирішення.

Наступним, завершальним напрямом досліджень інвестиційної привабливості є такий, що ґрунтується на ресурсному підході. Представники зазначеного напрямку та їх розуміння інвестиційної привабливості представлено у табл. 5.

Таблиця 5

Визначення поняття «інвестиційна привабливість підприємства» на основі ресурсного підходу

Автор	Визначення	Основні характеристики
Ігольников Г.Л. [8, с. 4]	сукупність різних видів ресурсів, включаючи матеріальні, фінансові, інтелектуальні, науково-технічні та інші ресурси, необхідні для здійснення інвестиційної діяльності.	<ul style="list-style-type: none"> • наявність матеріальних, фінансових, інтелектуальних, науково-технічних ресурсів • здійснення інвестиційної діяльності
Е.В. Гребеникова, Ю.Ю. Гусева [2, с. 186–192]	комплексне поняття, що характеризує здатність підприємства своїми наявними економічними ресурсами приваблювати зовнішні та внутрішні інвестиційні засоби, що забезпечує досягнення цілей за певного рівня прибутковості та ризику інвестицій.	<ul style="list-style-type: none"> • використання ресурсів • спрямування на результат діяльності • наявність певного рівня прибутковості • досягнення цілей
Умеров Р. Е. [26, с. 90–94]	модель сукупності кількісних та якісних показників – оцінок зовнішнього середовища (політичного, економічного, соціального, правового стану, впливів світових тенденцій економіки) і внутрішнього – позиціонування об'єкта інвестування в зовнішньому середовищі, рівень його економічного, фінансового, ресурсного, кадрового потенціалу, який надасть певні гарантії отримання позитивного ефекту від інвестування.	<ul style="list-style-type: none"> • оцінка зовнішнього та внутрішнього середовища • рівень економічного, фінансового, ресурсного, кадрового потенціалу • надання гарантій отримання позитивного ефекту від інвестування

Аналіз теоретичних підходів до інвестиційної привабливості, що ґрунтуються на ресурсному підході, що ґрунтується на наявності та використанні різного роду ресурсів, що сприяють здійсненню інвестиційної діяльності дав змогу відзначити такі основні характеристики. Основними з них є наступні:

- наявність (сукупність) певних ресурсів (матеріальних, фінансових, інтелектуальних, науково – технічних ресурсів);
- спрямування економічних ресурсів на результат діяльності, забезпечення та підтримка певного рівня прибутковості;
- рівень потенціалу підприємства (економічного, фінансового, ресурсного, кадрового);
- гарантії отримання позитивного ефекту від інвестування.

Висновки. Проведені дослідження щодо розуміння суті поняття інвестиційної привабливості підприємства дали змогу узагальнити та систематизувати існуючі підходи і виділити п'ять основних напрямів дослідження, а саме: на основі перспективності розвитку, ефективності діяльності та фінансового стану підприємства; на основі максимізації прибутку та мінімізації ризику; на основі доцільності вкладень через комплекс формалізованих критеріїв; на основі загальноекономічних характеристик; на основі ресурсного підходу.

Кожний з окреслених напрямів має свої характеристики поняття інвестиційної привабливості, показники оцінки, критерії визначення. Окремі із зазначених підходів є слушними і можуть бути використані в подальших економічних дослідженнях повністю, а окремі частково. Так, в першу чергу, заслуговує на увагу напрям, що ґрунтується на основі перспективності розвитку, ефективності діяльності та фінансового стану підприємства. Зазначений напрям є важливим, але дещо обмежений його зв'язок з результативністю діяльності підприємства. Також важливо наголосити, що одна із складових зазначеного напрямку, а саме ефективності діяльності практично не пов'язана із ресурсним підходом.

В цілому ми вважаємо за доцільне продовжити подальші дослідження інвестиційної привабливості, як комплексної характеристики за такими складовими: оцінка фінансового стану; оцінка результативності діяльності підприємства; оцінка ефективності його функціонування. Саме такі складові оцінки інвестиційної привабливості підприємства будуть спрямовані на подальший розвиток та перспективи діяльності. Доцільно наголосити про те, що подальші дослідження важливо проводити в комплексі за інформацією фінансової звітності.

Література

1. Вахович І. М. Методика оцінювання інвестиційної привабливості підприємства / І. М. Вахович, І. В. Олександренко, М. С. Забудюк // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 11. – С. 154–160.
2. Гребеникова Е.В. Методика оценки инвестиционной привлекательности машиностроительных

предприятий Украины / Е.В. Гребенникова, Ю.Ю. Гусева // Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии. – 2008. – № 39. – С. 186–192.

3. Гриньова В.М. Інвестування : підручник / В.М. Гриньова, В.О. Коюда, Т.І. Лепейко, О.П. Коюда. – К. : Знання, 2008. – 458 с.

4. Данілов О. Д. Інвестування : навч. посібник / О. Д. Данілов, Г.М. Івашина, О.Г. Чумаченко. – К. : Комп'ютерпрес, 2001. – 364 с.

5. Дука А. П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування : навч. посібник / А. П. Дука. – 2-е вид. – Київ : Каравела, 2008. – 432 с.

6. Жихор О. Б. Інвестиційна привабливість підприємства як об'єкт управління / О. Б. Жихор, М. М. Москвич // Фін.-кредит. діяльн. : пробл. теорії та практики. – 2012. – Вип. 2. – С. 118–123.

7. Загородний А.Г. Інвестиційний словник : навч. посібник / А. Г. Загородний, Г. Л. Вознюк. – Л. : БескідБіт, 2005. – 512 с.

8. Игольников Г. Л. Управленческие основы инновационно-инвестиционной деятельности промышленных предприятий : учебн. пособ. / Г. Л. Игольников, Е. Г. Патрушева. – Ярославль : Яросл. гос. ун-т, 2002. – 107 с.

9. Качмарик Я.Д. Інвестиційна привабливість ресурсного потенціалу торговельного підприємства : монографія / Я. Д. Качмарик, П. О. Куцик, Р. Л. Лупак та ін. – Львів : Піраміда, 2012. – 167 с.

10. Ковальчук С.В. Комплексний підхід до оцінювання інвестиційної привабливості промислових підприємств / С. В. Ковальчук, І. В. Гвоздецька. – Хмельницький : ХНУ, 2011. – 215 с.

11. Короткова О. В. Інвестиційна привабливість підприємства та методики її оцінювання / О. В. Короткова // Ефективна економіка. – 2013. – № 6.

12. Інвестиційна привабливість підприємств / Т. В. Лівощко, К. І. Моргунова // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2013. – С. 101–107.

13. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність : навч. посібник / Т.В. Майорова. – К. : Центр навч. л-ри, 2003. – 376 с.

14. Макарій Н. Оцінка інвестиційної привабливості українських підприємств / Н. Макарій. // Економіст. – 2001. – № 10. – С. 52–60.

15. Мархайчук М. М. Інвестиційна привабливість підприємства: економічна суть / М. М. Мархайчук // Вісник Хмельницького національного університету – 2011. – № 5. Т. 2. – С. 253–257.

16. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій : затверджена Наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій № 22 від 23.02.1998 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

17. Мочерний С. В. Економічна енциклопедія : у 3 т. Т. 3 / ред. С. В. Мочерний. – К., 2002. – 952 с.

18. Науменко О. В. Напрями підвищення інвестиційної привабливості підприємства з метою його розвитку / О. В. Науменко // Управління розвитком. – 2013. – № 21 (161). – С. 21–23.

19. Пилипенко О.І. Інтерпретація поняття “інвестиційна привабливість” на різних рівнях економічної системи / О.І. Пилипенко // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2009. – № 3. – С. 30–34.

20. Погорелова Т.В. Аналіз інвестиційної привабливості регіонів України за допомогою статистичних методів / Т. В. Погорелова, Г.Ю. Микитишина // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2014. – Вип. 2. – С. 251–258.

21. Пономаренко С.Ю. Підвищення інвестиційної привабливості підприємств вугледобувної промисловості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.04 / НАН України Інститут економіки промисловості. – Донецьк, 2008. – 20 с.

22. Рзаєв Г.І. Напрями оцінки інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання за показниками фінансової звітності / Г.І. Рзаєв // Вісник Хмельницького національного університету. – 2015. – № 1. – С.154 – 159.

23. Савлук О. Оцінка інвестиційної привабливості регіонів України / О. Савлук // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2013. – № 5(91). – С. 31–44.

24. Савчук В.П. Анализ и разработка инвестиционных проектов : учебное пособие / В.П. Савчук, С.И. Прилипко, Е.Г. Величко – К. : Абсолют – В, Эльга, 1999. – 26 с.

25. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства : навч. посіб. / О.О. Удалих. – К. : Центр навчальної літератури, 2006.

26. Умеров Р. Е. Формування інвестиційної привабливості підприємств малого і середнього бізнесу в умовах невизначеності конкурентного середовища / Р. Е. Умеров // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 11. – С. 90–94.

27. Харламова Г.О. Інвестиційний маркетинг і моніторинг галузей промисловості України / Г.О. Харламова // Актуальні проблеми економіки. – 2005. – № 3. – С. 68–75.

28. Хрущ Н.А. Інвестиційна діяльність: сучасні стратегії та технології / Н.А. Хрущ. – Хмельницький : ХНУ, 2004. – 309 с.

Надійшла 10.12.2015; рецензент: д. е. н. Лук'янова В. В.